

LITERATURA STRAINA

ANIVERSAREA

GABRIELLE D'ANNUNZIO

— Fragment din romanul „L'INVINCIBILE” —

La două Aprilie era a doua aniversare.

— De data asta ar trebui să serbăm undeva, prin preajma Romei, spuse Adriana. Trebuie să petrecem o săptămână întreagă de dragoste, singuri, ori-unde, numai aici nu.

Paolo zise:

— Îți amintești prima aniversare de anul trecut?

— Imi amintesc.

— Era de Paști, în Duminică Paștilor...

— Eu am venit la tine, de dimineață, pe la zece...

— Erai îmbrăcată cu rochia aceea care-mi place mie atât de mult; închiseseși cartea de rugăciuni...

— Nu te-ai dus la Inviere în dimineața aceea...

— Totuși mi-era așa de frică...

— Aproape că fugisem de-acasă. Tu știi; în zile de sărbătoare, nu mă lasă niciodată singură. Și totuși, am rămas cu tine până la amiază. Și'n ziua aceea aveam musafiri la masă...

— Apoi, nu ne-am mai văzut tot restul zilei... A fost o aniversare tristă...

— Da, e adevărat.

— Și ce soare frumos era afară!

— Și ce de flori în odaia ta!

— Eșisem singur din casă, între timp; cumpărasem toată piața Spaniei...

— Ai aruncat după mine o sumedenie de flori: mi-ai vârit atâtea flori în sân, prin mâneci... Îți amintești?

— Imi amintesc.

— Apoi, acasă, când m'am desbrăcat, le-am găsit pe toate...

— Ea surâse.

— Și, când intrați întâi pe ușă, bărbatul meu îmi ridică o petală de pe pălărie.

— Mi-ai spus.

— N'am mai eșit apoi din casă, în ziua aceea; n'am mai volt să es. Imi reaminteam, mă gândeam... Da, a fost o aniversare tristă.

— Apoi, după un răstimp de tăcere.

— Credeați tu, în inima ta, că vom ajunge la a doua?

— Eu, nu...

— Nici eu...

— Gândeam: „Iată dragostea care cuprinde în ea presimțământul sfârșitului!” Mă gândeam și la bărbatul tău, o, fără ură, dimpotrivă, cu un fel de bunăvoință compătimitoare. „Ea e liberă acum. Dar pentru ce sunt eu mai neliniștit ca atunci? Bărbatul acela era pentru mine ca o asigurare. Mi se părea că el îmi păzește iubita, după cum eunușul păzește pe favorita sultanului. Poate mă înșelasem. Eu sufeream mult, chiar și atunci. Dar suferința trecută e totdeauna mai puțin dureroasă decât cea prezentă”.

— Urărându-și gândurile el nu asculta cuvintele Adrianei. Ea spunea:

— Deci, unde mergem? Trebuie să hotărăm. Măine e întâi Aprilie. I-am spus dinaintea mamei, că într'una din zilele astea am să mă duc undeva la țară. Știi, s'o pregătesc. Am să nascocesc, așa, vre-o poveste de crezut. Lasă că răzându-se eu.

— Ea părea liniștită; surâdea. Și el credea că descoperă în acel surâs, în cari li se oglindeau par'că ultimele vorbe, spontană simțire în care se complăcea de obicei femeile, în asemenea împrejurări. Ea se gândea la ușurința cu care va putea să înșele pe mamă-sa. Și-și reaminti, aproape cu un simțământ de regret, de vremea când era sub vegherea sotelului.

— Pentru ce să sufăr atât, din pricina acestei libertăți care totuși este în slujba plăcerii mele? Nu știu ce să dau să mă dezbar de această gândiră înărdinată în mine, să mă dezbar de teama aceasta, care pe ea o jignește. O iubesc și o jignește; o iubesc și o cred în stare de o faptă josnică!”

— Ar trebui totuși — zise ea — ar trebui să nu ne ducem prea departe. Nu cunoști tu un loc liniștit, singuratec, cu pomi mulți, puțin neobișnuit? Tivoli, nu; Frascati, nu...

— La Baedeker-ul de pe masă și căută

— Să căutăm împreună.

— Ea luă cartea roșie, se puse în genunchi, lângă fotoliul în care sezuse și începu să răfoiască cu gesturi grațioase — de o grație copilărească. Citea din când în când un cuvânt, cu voce înecată.

— El o privea contemplându-i ceafa, de unde se ridica spre vârful capului, suvițele de păr încrâlcate, negru și lucitor. Privea cele două alunte mici, „gemenele”, cum le spunea el, cari stăteau una lângă alta pe gâtul ei palid, catifelat, dându-i o grație voluptuoasă de neexprimat. Să notăm, că n'avea cereci. De vre-o trei sau patru zile nu mai purta frumozii ei cereci cu piatră de safir. „Să-i fi jertfit, oare, vre-unei nevoi familiare? Acasă, era poate strămtorată de cerințele dinice ale vieții”. El privi în fața ei cu un fel de violență interioară, gândurile cari o muceau. — Așa era. „Când era cece cu mine (și era doar pentru puțină vreme), ea se dădea în brațele ori cărula i-ar fi oferit o existență mai ușoară care ar fi smuls-o din strămtorarea casnică, în schimbul plăcerii. Acesta putea să fie chiar negustorul de care vorbea. Exiliu. Pentru dezgustul micelor mizerii ea învingea noul dezgust. Se părea pe sine. Sau poate, n'avea nimic de învins, dacă cel cărui i se dădea, îl era plăcut”.

— „El veni în minte amanta unui prieten, contesa Albertini. Aceasta, desparțită de bărbat, rămase liberă, în condițiuni nenorocite. Se coborî, puțin câte puțin, până la dragostea aducătoare de bani, salvând cu destulă pricepere, a parențele. Un alt exemplu îl veni în minte, întărind posibilitatea de care îi era teamă. „De asemenea înjosiri e plină viața”.

— În fața acestei posibilități limpezi, care se ridica în pragul viitorului nelămurit, el încercă o durere nespūsă. „Temele noastre nu trebuie să aibă nici o margine. Materia din care se compune viața, e murdară. Totul, sau dela început, sau după, trebuie să se mânjească. Mocipla, nu lasă nici o curățenie neîntinată. Și ne e dat nouă înșine să vedem prăbușirea făpturii, pe care noi ne dăm silința s'o înălțăm”.

— Ea zise, aproape ielindu-se:

— Nu găsesc nimic aici. Gubbio, Narvi, Viterbo, Orvieto... ia să vedem ce e la Orvieto... mănăstirea San Paolo, mănăstirea San Bernardino, mănăstirea San Ludovico; schitul San Domenico, Schitul San Francesco, schitul Maicii Domnului...

— Cîta cântând ea și cum ar fi spus o liturgie. De o dată începu să rădă, ridicând capul și dându-și fruntea buzelor iubitelui. Era într'una din acele clipe de expansivă bunătațe, care o făcea să semene unei fetișcane.

— Câte mănăstiri! Și ce de schituri! ...Trebuie să fie un fînuc ciudat... Vrei să mergem la Orvieto?

— Lui Paolo i se păru că o undă de tinerețe îi pătrunse prin inimă. Și se părăsi pe sine, cu recunoștință și cu oarecare consolare. Cum atinse cu buzele fruntea Adrianei și văzu par'că în minte imaginea ștersă a unui oraș pustiu, care face adorându-și frumoasa catedrală.

— Orvieto! n'ai mai fost pe acolo? Inchipuiește-ți în vârful unei stînci, de-acupra unei văi triste, un oraș atât de tăcut, încât pare nelocuit: — ferestre închise; locuri virane, unde crește iarbă; un călugăr care traversează piața; un episcop, tot în negru, care coboară dintr'o carăță închisă în fața unui spital, urmat de un servitor cu înfățișarea respingătoare; un turn profilându-se pe un cer cenușiu, ploios; un orologiu care sună ceasurile tărăgănat; și'n fundul unei străzi, un miracol: Catedrala.

— Adriana spuse puțin gânditoare, ca și cum ar fi avut în fața ochilor viziunea orașului tăcut:

— Ce liniște! Ce pace!

— Eu l'am văzut în Februarie, pe un timp tot așa nesigur ca și acesta de azi: când frumos, când întunecat. Am rămas o zi; plecui cu tristețe și ducii cu mine nostalgia acelei tăceri... O, ce tăcere, Adriana! Eram întovărășit numai de mine însu-mi. Mă gândeam: „Să ai o iubită, sau mai de grabă, o soră iubitoare, care să fie plină de devotament, și să vii aici, să stai o lună întreagă, luna lui Aprilie, un Aprilie puțin ploios, posomorit, dar călduț, cu slabe scelpiri de soare. Și să petreci ceasuri întregi în catedrală, sau prin prejur, să te duci să culegi flori de prin apropiere, să mănânci bunătați gătite de un călugăr, să bei vin într'o uciică de pământ, să iubești și să dormi mult, într'un pat larg, cu așternutul alb, feciorelnic...” Adriana surâse la acest vis fericit. Zise cu un aer de nevinovăție:

— Eu sunt devotată. Du-mă la Orvieto!

— Se așternu la picioarele iubitelui; îi luă mâinile, năpădită de o nesfârșită dulceață, gustând par'că de pe acum din tristețea aceea desțătătoare.

— Mai vorbește-mi!

— El o sărută prelung pe frunte, cu o emoție neobișnuită. Apoi o privi îndelung.

— Ce frunte frumoasă ai! — spuse cu un ușor tremurat.

— O vedea acum pe Adriana, vesela Adriana, corespunzând idealului inchipuit de el, pe care el îl nutrea în inimă. O vedea bună, tânără, supusă, plutind într'o dulce și frumoasă poezie. Era — cum îi zicea el — gravă și suavă: „gravis dum suaviss”.

— Vorbește-mi, murmură ea, mai vorbește-mi!

— Prin fereastra dela balcon se strecura înăuntru o lumină slabă. Afară, ploaia răpăia într'un zgomot surd, făcând ușor în geamuri.

— Trad. din italianește de C. CRISTOBALD

— *** —

Trăumerei

(din limba cehă, după „Ian Svatoopluk Machar”)

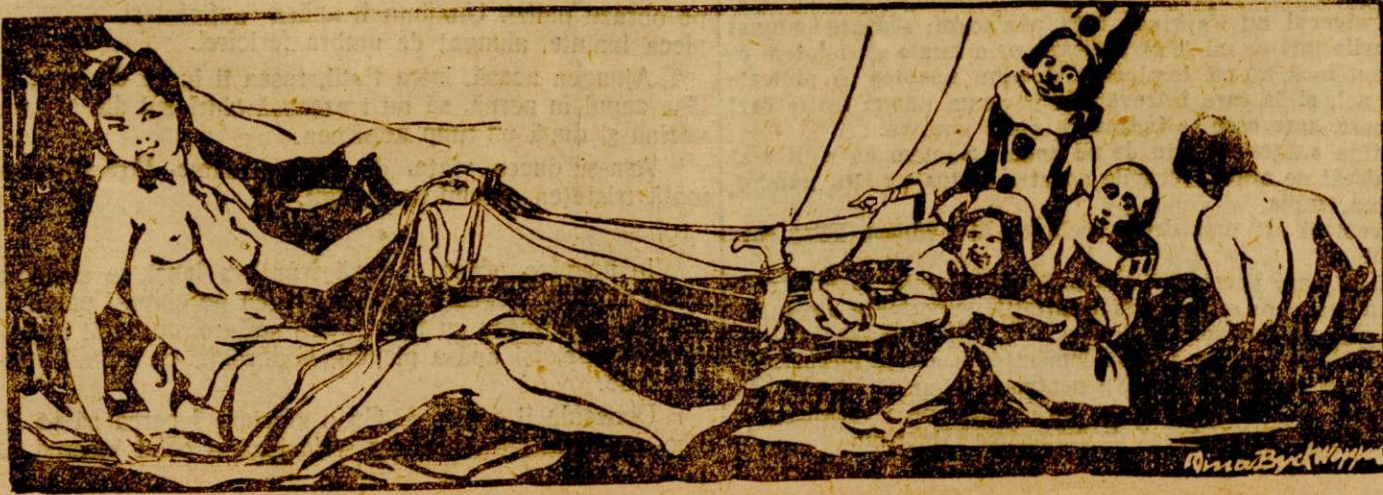
Un an și încă unul... și gropanul
Cântînd mi-a scos ale oasele la soare
Cînd versurile mele amuși-vor
Că'n luncă glasul de privighetoare.

Veni-va oare-un Hamlet nou, pe gânduri
Să-mi prinză'n mîna sa al fetei gol;
Mut să privească cuibul-atîtor vise,
Ce și-au plătit naturii-al lor obol?

Așa-va oare calea-atîtor gânduri
Și urmele durerii și-a iubirii?
Și făcile 'ncețate îi vor spune,
Că fruntea mea visat-a lăurii mîririi?

Și s'o 'ntreba: pe unde-mi sboară duhul,
Ce a rîvnit să urce 'n cer cîndva?...
Un „tatăl nostru” doar' va să îngâne
Și hărca tar din mîni va arunca.

Liviu Marlan

Obișnuință

de Paul Géraldy

A! vrei să știi de ce deodată
mă uit cu ochii mei cei răi?
Gîndesc la anii cei dintâi,
la rochia ce purtai odată...

Zădarnic mintea mi-o frîmînt;
nu vîd în noi schimbări alese.
Abia în casă dacă sînt
azi mai puține flori pe mese...

Imi amintesc în seri tîrzii,
de alte vremi, de-altă scînteie...
Și parcă 'ncepi și tu să fii
Ca celelalte, o femeie.

(trad. G. Pallady)

CHARLES BAUDELAIRE

Mici poeme în proză

Spovedania artistului

Cît sunt de pătrunzătoare sfîrșiturile zilelor de toamnă! Ah! pătrunzătoare până la durere! căci sunt unele senzații mincioase al căror vag nu exclude intensitatea; și nu există vîrf mai ascuțit ca acela al infinitului.

Nu e plăcere mai mare ca aceea de a-ți scoldă privirea în imensitatea cerului și a mării! Singurătatea, liniștea, incomparabilă, castitate a azurului! un mic vîl tremurînd la orizont, ce prin micimea și singurătatea lui paradiază iremediabila-mi existență, melodia monotonă a valurilor învîrjbite, toate aceste lucruri gîndesc prin mine și eu cuget prin ele (căci în măreția visării eu se pierde repede!); ele gîndesc, zic eu, dar muzical și pitoresc, fără rațiune, fără silogisme, fără deducții.

Ori decate ori, gîndurile acestea fie că pornesc dela mine, fie că se desprind din lucruri, devin deodată prea intense. Energia în voluptate creează un rău și o suferință pozitivă. Nervii mei prea întinși nu mai dau decât vibrații jipitoare și dureroase.

Și în același timp profunzimea cerului mă consternă; limpezimea lui mă exasperă. Insensibilitatea mării, monotonia aceluiaș spectacol mă revoltă... Ah! nu știu, oare ar trebui să suferi veșnic, sau veșnic să fugi de frumos? Natură puternic încântătoare fără milă, dușmană todeauna victorie... lasăm! încetează! Nu-mi mai ispiți dorințele și orgoliul! Studiu frumosului este un duel în care aîrstul strigă de groază înainte de a fi învins.

IV.

Himera fiecărui

Sub un cer imens, cenușiu, într'o întinsă câmpie prafuită, fără drumuri, pașiți cu iarbă mătăsoasă, fără maldane, cu troițe de scafe și de urzi, întâlnești mai mulți oameni cari treceau încovoiați.

Fiecare din ei purta în spate o chimera enormă, grea cât un sac de făină sau de cărbuni, ori cât echipamentul unui infanterist roman.

Dar monstruosul animal nu era o greutate inertă; mai mult, îi înfășura și îi strîngea omului mușchii elastici și puternici, se înțeșta cu două mari ghlare în pieptul lui și capul faulos înaintea pe fruntea omului ca o cască de aceea orbile prin care vechii războinici nădăruiau să sporească spaima dușmanului.

Intrebai pe unul din acești oameni cerându-i să-mi spună unde se duceau astfel, imi răspunde că nu știa nimic, nici el, nici ceilalți; dar că, vădit, ei se duceau undeva, fiindcă erau împinși de o neinvinșă nevoie de a merge.

Lucri curios de însemnat: nici unul dintre acești călători nu părea infuriat în contra animalului feroce agățat de gâtul său și cocoțat în spate; s'ar fi zis că și-l închipuia făcând parte din el însuși. Toate aceste fețe obosite și serioase nu mărturisseau nici o desneajde; sub copula îndoliată a cerului, picioarele scufundate în țărîna unui pămînt tot așa de întunecat ca și cerul, el își urma drumul cu înfățișarea resemnată a aceluia cari sunt osîndii să nădăruiască mereu.

Și cortegiul trecu pe lângă mine și se șters în negura orizontului, în spre locurile unde suprafața rotunjită a pămîntului se ascunde curiosității privitorilor omeșești.

Și vreme de câteva clipe, mă chinui să înțeleg această taină; dar în curînd nepăsarea irrisibilă se abătui asupra-mi și eu fui mai greu apăsăt decăt erau el coplesiiți de obositoarele lor Himere.

Trad. de CONST. C. CRISTEA

ANATOLE FRANCE

Cugetări

Noi zicem despre cineva, că e primejdios, atunci când judecăm altfel decăt noi și facem imoral pe acel ce nu are morala noastră.

Calificăm de sceptic, pe acel ce n'are propriile noastre iluzii, și nici nu căutăm măcar să aflăm dacă are altele.

Răul e necesar. Ca și binele își are cursa în natură, nu putem seca unul din aceste izvoare fără a seca toată odată și pe celălalt. Nu suntem fericiți decăt pentru că suntem și nenorociți... Fiecărui viciu nimicitor îi corespunde o virtute, ce pierd și ea odată cu acesta.

Un oraș, o națiune întreagă se concentrează în o răjivă indivizi, cari cugetă cu mai multă înțelepciune și putere decăt celalți. Restul omenirii nu contează.

Întotdeauna am fost de părere, că singurul lucru cuminte e să cauți plăcere.

Noi pu... înfinitul în iubire, aceasta nu e vina femeilor.

Întotdeauna, iată singura realitate umană; tot ce este a trecut

O femeie e sinceră, atunci când nu spune minciuni de prisos.

O femeie trebuie să aleagă: Cu un bărbat, iubit de femeie, nu e liniștită, cu un bărbat, pe care femeile nu'l iubesc, nu e fericită.

Atracția primejdiei se află ascunsă în toate palmile. Nu există voluptate fără amețea.

Trînd, trebuie să te împaci cu gîndul, să le vezi pe toate schimbându-se în jurul tău

Să ne uităm personalitatea: nu avem alți dușmani, decăt pe noi înși-ne.

Ceiaze oamenii numesc civilizație, e starea actuală a moravurilor, iar ceiaze numesc barbarie, sunt stările anterioare. Moravurile de acum vor fi barbăre, când vor fi înlocuite prin altele.

Numai un sceptic poate fi întotdeauna un om moral și bun cetățean. Un sceptic nu se revoltă niciodată împotriva legilor, deoarece n'a nădăruit că se pot face și legi bune.

Toți oamenii mari au o virtute fundamentală: sinceritatea.

Există întotdeauna o clipă, în care curiozitatea devine un păcat și diavolul întotdeauna s'a pus de partea savanților.

Trad. de E. MARGHITA

D-l Dr. Remediul de Bătători

docent, care atât în Transilvania cât și în întreaga Românie și alte țări, a devenit foarte popular în scurt timp, kukirolog cu renume mondial și medic-profesor în toate boalele moderne, în coloanele ziarului nostru se prezintă întâia oară publicului și viitorilor săi pacienți. D-l dr. Remediul de Bătători în ultimul timp se ocupă mai intensiv cu remedierea bolilor de picioare în special cu vindecarea bătăturilor atât de răspîndite. După ce a făcut mai multe studii și experiențe a ajuns să inventeze preparatul cel mai practic „Kukirol” pentru vindecarea bătăturilor și această invenție epocală l-a făcut fericit ca și pe Columbus descoperitorul Americii. Principiul d-lui dr. Remediului de bătători se rezumă la aceste câteva cuvinte: „De bătători te vei scăpa, de Kukirol vei prefera”. În milioane și milioane de cazuri, realizând efecte excelente și accelerate cu renumitul preparat Kukirol, a ajuns la concluzia, că pastorul Kukirol o juri: cel mai bun la bătători, remediul fără de miros, și niciodată dureros; e moartea bătăturilor, remediul suferinților. D-l dr. Remediul de Bătători a scris chiar și o broșură practică despre înfrîngerea igienică a picioarelor și în această broșură recomandă cu căldură renumita baie de picioare Kukirol a consilieratului sanitar Dr. Campe. Broșura intitulată „Buna îngrijire a picioarelor” o trimite gratuit solicitanților reprezentanța din România Mare:

Anton Steiner

București, Strada Sărindar No. 7

Preparatele originale Kukirol cunoscute și întrebunțate cu efect în întreaga lume în milioane și milioane de cazuri, se găsesc la toate farmaciile și drogeriile mai recomandabile. În multe locuri se vînd preparatele Kukirol mai ieftin, dar de acestea ferii-vă, pentru că sunt falsificatii. Adevăratul Kukirol este neîntrecut! Secția noastră științifică în schimbul unui plic francaț dă sfaturi ori cui relativ la îngrijirea picioarelor și bolilor acestor.

Fabrică de Kukirol, Gross-Salze (lângă Magdeburg).